

De kweek van de kruisbek

Kruisbekken kweken is een fascinerende bezigheid. Zij worden niet voor niets Europese papegaaien genoemd. In de volière zijn het ware acrobaten. Ze klauteren op het gaas omhoog of in de aangeboden takkenbossen. Nadat ik vorig jaar de kruisbek heb “uitgeprobeerd”, kweek ik nu met vier koppels. Bij kruisbekken is het van belang dat het klikt tussen de partners. Zo heb ik een maand nadat ik de koppels had gevormd een reserve pop ingezet, omdat het bij een koppel totaal niet klikte. De vogels maakten geen ruzie, zoals het bij goudvinken wel eens het geval kan zijn, maar negeerden elkaar volkomen. Al na een week, nadat ik de andere pop had ingezet, begon zij een nest te maken en kon zich verheugen in een grote belangstelling van de man.

De vogels komen in broedconditie door het aandeel van hennep zaden in het menu geleidelijk te verhogen. Doe dit niet van de een op de andere dag, omdat dan doordat hennep een vet zaad is, de vogels aan de diaree kunnen raken. Mijn vogels hou ik in kweekboxen van 1x2x2m. De kruisbek nestelt al vroeg, in de natuur soms zelfs in januari al, wanneer het nog behoorlijk kan vriezen. Ik koppel de vogels wat later zo half februari. Ook dan kan het nog venijnig koud zijn, daarom is het belangrijk dat er een vrij diep nest gemaakt kan worden. De kruisbek kiest bij voorkeur goed isolerend nestmateriaal uit. Kapok en watten vermengd met zachte soorten katoendraad worden gebruikt om een dik geïsoleerd nest te maken. Het bouwen van het nest verloopt soms heel bijzonder. Nadat er in enkele dagen een fantastisch bouwsel is gemaakt, wordt dan toch besloten om op een andere plaats het weer helemaal over te doen. Ik heb dit nu al verschillende malen waar kunnen nemen en heb hier eigenlijk geen goede verklaring voor.

Meestal worden er vier eieren gelegd en bij hoge uitzondering vijf. Zoals bij de meeste vogels gebeurt dit vroeg in de ochtend. De eerste eieren worden niet meteen bebroed. Dit heeft mij in het begin veel kopzorgen gegeven, omdat, zoals ook dit jaar, de eieren gewoon in de vrieskou in het nest liggen. Het schijnt niet veel uit te maken. De jongen worden in het begin vaak alleen door de pop gevoed, maar er zijn “topmannen”, die meteen hun steentje bijdragen. Zijn de jongen zo’n dag of veertien oud, dan gaat de pop weer aan een nieuwe ronde beginnen. Het is dan voor de kruisbekkweker een spannend moment. “Gaat de man nu meevoeren of niet” Om het broedsel helemaal groot te krijgen is de rol van de man essentieel. Sommige mannen vertikken het echter om deze plicht op zich te nemen en een nest van veertien dagen oud, zou dan verloren kunnen gaan.

Kruisbekken zijn dure klanten wat betreft het voer. Naast een goed eivoer en gekiemd zaad, worden dennenzaden verstrekt. Als de jongen uit zijn gevlogen geef ik de zaden van de bergden. Dit is een kleine soort dennenzaad, waarmee ze kunnen wennen aan wat harder voer. Mijn kruisbekken probeer ik ook eivoer te laten opnemen,

maar ze moeten het wel leren eten. Ook 's winters verstrek ik om de andere dag eivoer en hou op die dagen het zaadmengsel doelbewust iets kariger. De jongen komen door het eivoer en de zaden fantastisch groot. In de tijd dat de jongen worden gevoerd, worden ook grote hoeveelheden sepia opgenomen. Het is belangrijk dat dit in de kooi aanwezig is.

Na het uitvliegen worden de vogels nog door de pop en de man verder gevoerd. Het aandeel van de pop hierbij wordt echter steeds kleiner, omdat ze inmiddels weer vast zit te broeden. Kruisbekken mogen niet te vroeg bij de ouders weggehaald worden. Ik doe dit na ongeveer 6-7 weken. De jongen van de tweede ronde liggen dan weer al lang in het nest, maar dat is bij kruisbekken geen bezwaar. De man is het gebedel af en toe zat en zal het jong dan wegjagen. Dit leidt echter nooit tot ernstige schermutselingen.

Na een aantal weken kan men het verschil tussen een man en een pop al waarnemen. De mannen hebben een "geel kettinkje" op de borst. Bij de popen ontbreekt dit. Dit is echter geen absolute garantie soms gaat het mis. Ik heb er voor gekozen om de mannen zoals in de natuur in een rood verenkleed te krijgen. Hiervoor is het geven van kleurmiddel noodzakelijk. Poppen zijn in de natuur olijfgroen, die krijgen dus geen kleurmiddel. Poppen en mannen moeten daarom apart opgekoooid worden. seizoen zijn er een of twee vogels bij die voor het andere geslacht waren aangezien.

Dit jaar heb ik heel veel geluk. Alle vier de koppels zijn tot broeden overgegaan. Ik heb nu (13 april) 3 jongen uitgevlogen, drie jongen op het punt van uitvliegen, vier jongen van vier dagen oud en een broedende pop op vier eieren. Hoewel het resultaat tot dusver heel bemoedigend is te noemen, kan een al te groot optimisme te voorbarig zijn. In september kan pas echt de balans worden opgemaakt.

John van der Jagt